

УКРАЇНА

(19) UA (11) 61250 (13) U
(51) МПК (2011.01)
A01C 1/00
A01C 21/00
A01N 25/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ЖИТА ОЗИМОГО ПІСЛЯ ПОПЕРЕДНИКА ЛЮЦЕРНИ

1

2

(21) u201100189

(22) 04.01.2011

(24) 11.07.2011

(46) 11.07.2011, Бюл.№ 13, 2011 р.

(72) АВРАМЕНКО СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ,
ЦЕХМЕЙСТРУК МИКОЛА ГРИГОРОВИЧ,
КИРИЧЕНКО ВІКТОР ВАСИЛЬОВИЧ,
ПЕТРЕНКОВА ВІРА ПАВЛІВНА

(73) ІНСТИТУТ РОСЛИННИЦТВА ІМ. В.Я. ЮР'ЄВА
УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК

(57) Спосіб підвищення урожайності жита озимого після попередника люцерни, що включає застосу-

вання протруювання насіння, внесення гербіциду, а також весняне підживлення азотними добривами, який **відрізняється** тим, що прищипівне та основне внесення добрив замінюють одноразовим прикореневим підживленням у фазу кущіння або виходу в трубку в дозі N₂₀-N₄₀, а також застосовується протруювання насіння перед сівбою (Вітавакс 200 ФФ, 2,5 л/т або його аналог) та внесення гербіциду (діален супер, 2,0 л/га або його аналог) навесні у фазі кущіння.

Корисна модель відноситься до галузі сільськогосподарства і може застосовуватися в рослинництві, а саме в насінництві зернових культур.

Відомий спосіб підвищення урожайності озимих зернових культур полягає у застосуванні комплексних мінеральних добрив в основне внесення та під час сівби у рядки, а також азотного підживлення рано навесні [1] на фоні інтегрованого захисту посівів. Недоліком способу є застосування великої кількості мінеральних добрив, що спричиняє вилягання озимого жита, особливо у роки з великою кількістю опадів. Відомий спосіб підвищення урожайності жита озимого після кукурудзи на силос, полягає у застосуванні основного внесення комплексних мінеральних добрив на фоні мінімального захисту посівів та проведенні сівби у різні строки [2]. Недоліком способу є разове внесення великої кількості мінеральних добрив восени, в результаті чого більша частина корисних речовин вимивається і потрапляє у ґрунтові води. Крім того, даний спосіб застосовується лише після попередника кукурудза на силос. Також відомий спосіб підвищення урожайності жита озимого, за якого передбачено основне внесення калійних та фосфорних добрив, застосування кількох азотних підживлень та інтегрованого захисту рослин [3]. Недоліками цього способу є застосування великої кількості добрив у декілька прийомів, а також інте-

грованого захисту рослин, що робить вирощування жита озимого економічно не вигідним.

Найближчим за технічною суттю є спосіб підвищення урожайності жита озимого різних строків сівби, за якого застосовують протруювання насіння перед сівбою та внесення гербіциду у фазі весняного кущіння на фоні природної родючості ґрунту [4]. Недоліком способу є відсутність внесення мінеральних добрив, внаслідок чого жито озиме не може реалізувати свій генетичний потенціал урожайності. Ще одним недоліком даного способу є застосування лише після попередника кукурудза на силос.

В основу корисної моделі поставлено завдання збільшення урожайності жита озимого після люцерни.

Завдання вирішується шляхом застосування протруювання насіння (Вітавакс 200 ФФ, 2,5 л/т або його аналог), азотного підживлення навесні в дозі N₂₀₋₄₀, яке здійснюється у фазі кущіння або на початку виходу в трубку, а також внесення гербіциду (діален супер, 2,0 л/га або його аналог) навесні у фазі кущіння жита озимого. Застосовується на посівах жита озимого після попередника люцерни.

Спосіб був проведений експериментально в лабораторії рослинництва Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва УААН. Матеріалом для досліджень був сорт жита озимого Харківське 98.

(19) UA (11) 61250 (13) U

За даними таблиці 1, в результаті застосування корисної моделі технології порівняно з контролем (традиційна модель), за якої не застосовували протруювання насіння, але вносили основне удобрення, спостерігалось істотне збільшення врожай-

ності жита озимого. Так, в середньому за три роки досліджень, при застосуванні корисної моделі технології, порівняно з традиційною, врожайність жита озимого збільшувалася на 0,45 т/га.

Таблиця 1

Врожайність жита озимого (т/га) після люцерни залежно від моделі технології вирощування (2004-2006 рр.)

Роки досліджень			
2004	2005	2006	середня по роках
Традиційна модель (контроль)			
4,24	4,08	4,01	4,11
Корисна модель			
5,45	4,12	4,10	4,56
НІР ₀₅ , т/га для: моделей - 0,08; років - 0,07; взаємодії - 0,20			

Отже, застосування протруювання насіння, азотного підживлення, а також внесення гербіциду навесні у фазі кущіння сприяє істотному збільшенню урожайності жита озимого, що висівається після люцерни. Це дає можливість оптимізувати вирощування жита озимого та забезпечити найбільш раціональне використання площ після попередника люцерна.

Джерела інформації:

1. Красиловець Ю.Г. Озимі: пшениця, жито, тритикале // Ю.Г. Красиловець, В.С. Зуза, В.П. Петренкова та ін. // Оптимізація інтегрованого захисту польових культур (довідник). - Харків: Магда LTD, 2006.-С. 19-35.

2. Авраменко С.В. Урожайність гібриду озимого жита Первісток при різних нормах висіву та фонах мінерального живлення по кукурудзі на силос в умовах східного Лісостепу України // С.В. Авра-

менко // Екологізація сталого розвитку агросфери і ноосферна перспектива інформаційного суспільства: тези міжнар. наук. конф. студентів, аспірантів і молодих вчених (3-5 жовтня 2007 р.). - Х.: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2007. - С.21-22.

3. Майстер О.А. Порівняльна продуктивність озимих зернових культур залежно від моделей технологій їх вирощування в умовах північного Лісостепу України: дис. ... канд. с.-г. наук.; Інститут землеробства УААН / О.А. Майстер. - К., 1999. - 153с.

4. Авраменко С.В. Підвищення урожайності озимих та ярих зернових колосових культур за різних технологій вирощування в умовах східної частини Лісостепу України: дис. ... канд. с.-г. наук.; Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва УААН / С.В. Авраменко. - Харків, 2010. - 244с.